

TAPIO

**Metsäpolitiikkafoorumi
IV - Monimuotoisuuden
turvaaminen
talousmetsissä**

Loppuseminaari 19.3.2019

Ohjelma

12:30	Tulokahvi	
13:00	Avaus	Toimitusjohtaja Anne Ilola, Tapio Oy
13:10	Metsäpolitiikka ja monimuotoisuuden edistäminen talousmetsissä	Ylijohtaja Juha Niemelä, Maa -ja metsätalousministeriö
13:45	Raportin tulokset, politiikkasuositukset ja tutkimussuositukset	Projektipäällikkö Henry Schneider, Tapio Senior advisor Risto Päivinen, Tapio
14:15	Kommenttipuheenvuorot	Erno Järvinen/MTK Sami Oksa/UPM Jukka-Pekka Jäppinen/SYKE
14:45	Lajien uhanalaisuusluokitus ja meneillään olevat talousmetsien monimuotoisuuden edistämisen hankkeet	Johtava asiantuntija Lauri Saaristo, Tapio Oy
15:15	Keskustelua	
15:30	Tilaisuuden päätös	

TAPIO

Metsäpolitiikkafoorumi on kevyt ja joustava tapa mobilisoida tutkijaresursseja ja asiantuntijoita ilman uusien pysyvien rakenteiden luomista. Foorumin keskeisiä elementtejä ovat tutkimustiedon synteesi sekä prosessin ajan kestävä metsätalouden eri osapuolten dialogi metsäpoliittisista linjauksista ja tutkimustarpeista.

Foorumin aiheet valitaan yhdessä sidosryhmien ja päätöksentekijöiden kanssa. Analyysiä varten kootaan kertaluonteiset tutkija- ja asiantuntijapaneelit, jotka käyvät keskustelua sihteeristön laatiman raporttiluonnoksen pohjalta. Foorumin tulokset tiivistetään muutamaaan metsä- ja ympäristöpoliittiseen suositukseen sekä näitä tukeviin tutkimusaiheisiin.

Metsäpolitiikkafoorumi rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö, aikaisemmin myös Metsämiesten säätiö.

Kiitämme maa- ja metsätalousministeriötä 4. Metsäpolitiikkafoorumin rahoittamisesta sekä ohjausryhmää ja kaikkia työhön osallistuneita!

Metsäpolitiikkafoorumin teemat 2015-2019

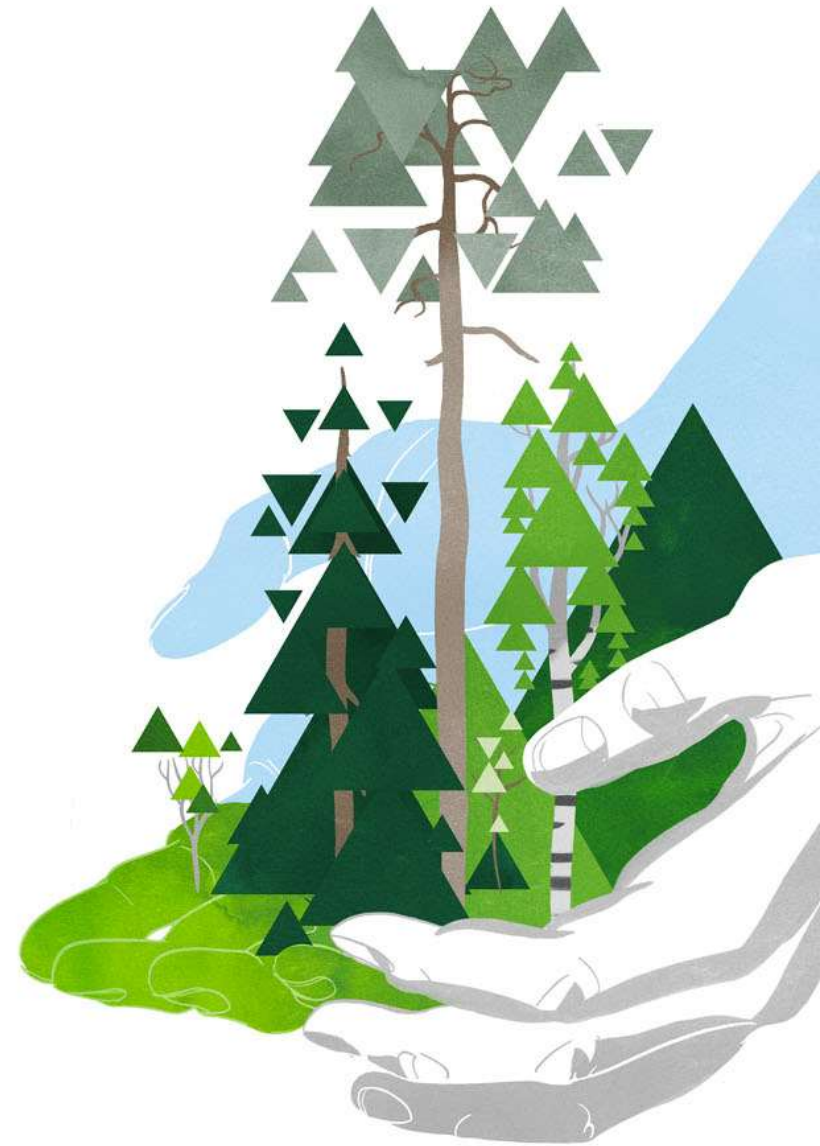
Puun tarjonta yksityismetsistä

Kestävää kasvua metsistä – tasapainoisesti
tulevaisuuteen

Metsien ekosysteemipalvelujen yhteensovittaminen

Monimuotoisuuden turvaaminen talousmetsissä

Suometsien kokonaisanalyysi

Monimuotoisuuden turvaaminen talousmetsissä

Raportin sisältö

Johdanto (kansainväliset sopimukset, KMS)

Metsien monimuotoisuuden edistäminen (keinot ja monimuotoisuuden mittarit)

Monimuotoisuuden turvaamisen kohteet ja prosessit

Politiikkasuositukset

Tutkimussuositukset

TAPIO

Tapion raportteja | nro 37

Monimuotoisuuden turvaaminen
talousmetsissä

Risto Päivinen ja Henry Schneider

Kansainvälinen tausta monimuotoisuuden edistämiseksi

CBD, Rio de Janeiro 1992

- ->

National Biodiversity Strategies and Action Plans, NBSAPs

- luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2020 mennessä
- vuoteen 2050 mennessä Suomen luonnon tila on vakaa ja edistää kansalaisten hyvinvointia

-> Kansallinen Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia

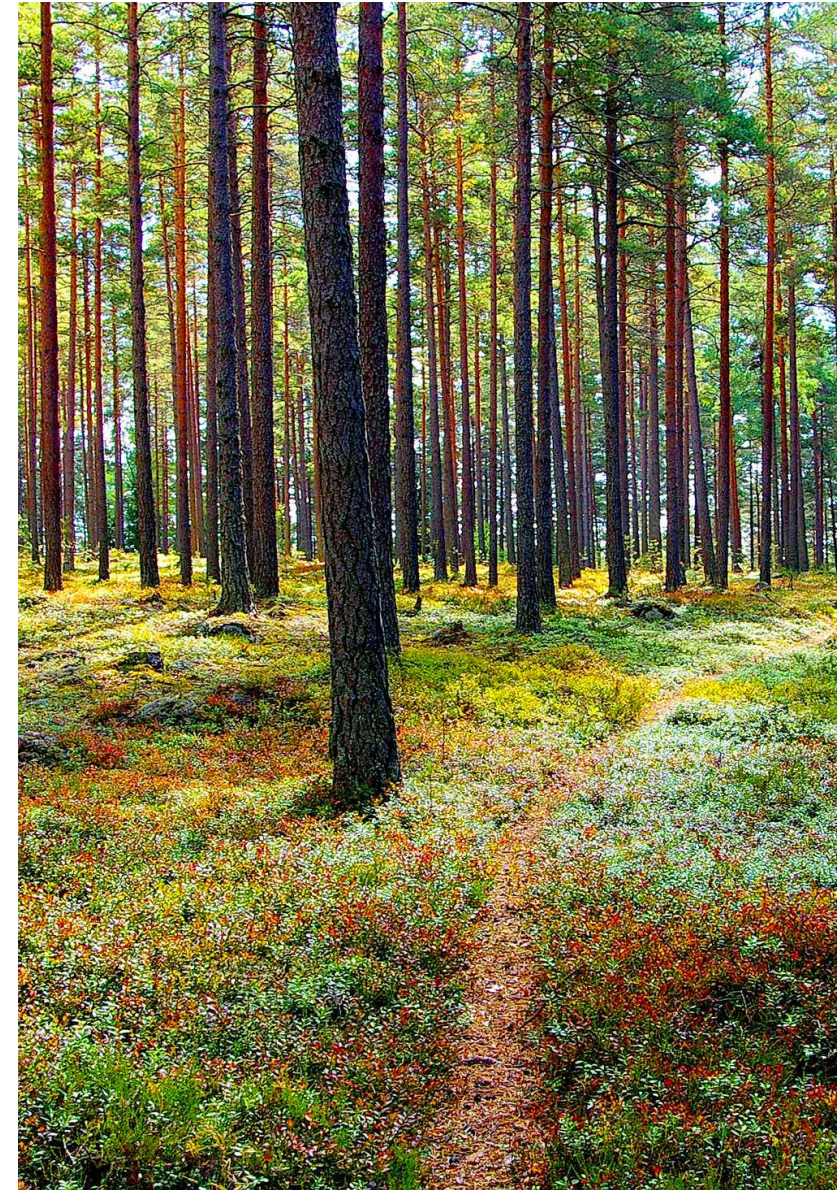

Kansallinen metsästrategia, päivitys 2019

Metsien monimuotoisuuden edistämisen tavoitteet

- Metsälajien aidot luokkamuutokset uhanalaiskartoituksissa siten, että myönteistä kehitystä on kaksi kertaa useammalla lajilla kuin kielteistä kehitystä. *Vuoden 2019 arvioinnissa myönteistä kehitystä oli 113 lajilla ja kielteistä 142 lajilla.*
- Kuolleen puuston keskitilavuuden kasvu metsämaalla 2025 mennessä, Etelä-Suomessa 5 m³/ha ja Pohjois-Suomessa 10-11 m³/ha. *Tilanne vuonna 2016/2017: Etelä-Suomi 4,3 m³/ha ja Pohjois-Suomi 7,6 m³/ha.*
- METSON toteutus: maa- ja metsätalousministeriö 82 000 ha ja ympäristöministeriö 96 000 ha. *Toteuma vuonna 2016/2017 oli 42 720 ha ja 64 521 ha.*

Monimuotoisuuden edistäminen

Regulaatio, informaatio-ohjaus, taloudelliset **kannustimet** sekä näitä tukevien **instituutioiden** toiminta.

Monimuotoisuutta turvataan:

- lainsäädännöllä,
- sertifioinnilla,
- luonnonhoito- ja kehittämishankkeilla,
- metsänhoitosuosituksilla,
- kaavoituksella,
- metsäneuvonnalla sekä
- vapaaehtoisella suojelulla (esim. METSO-ohjelma).

Tehokas edistäminen edellyttää toimivaa keinojen yhdistelmää (policy mix).

Kaikki toimijat ovat tehneet paljon työtä monimuotoisuuden edistämiseksi. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan vielä paljon lisätyötä ja toiminnan tehostamista.

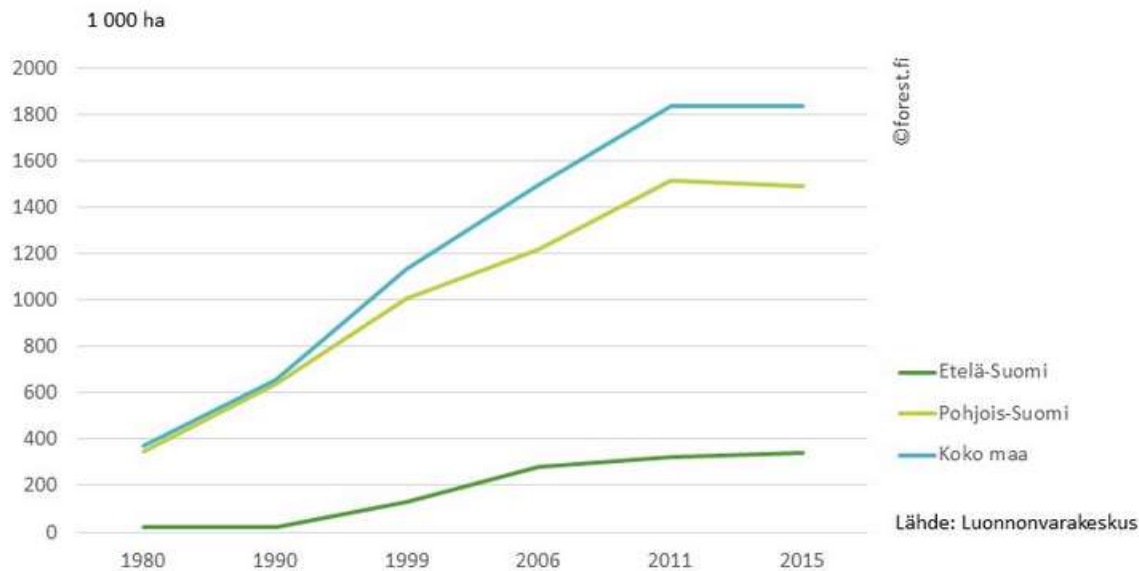

Monimuotoisuuden kehitys mittareiden perusteella: suojelupinta-alan kehitys

METSÄMAAN SUOJELUN KEHITYS

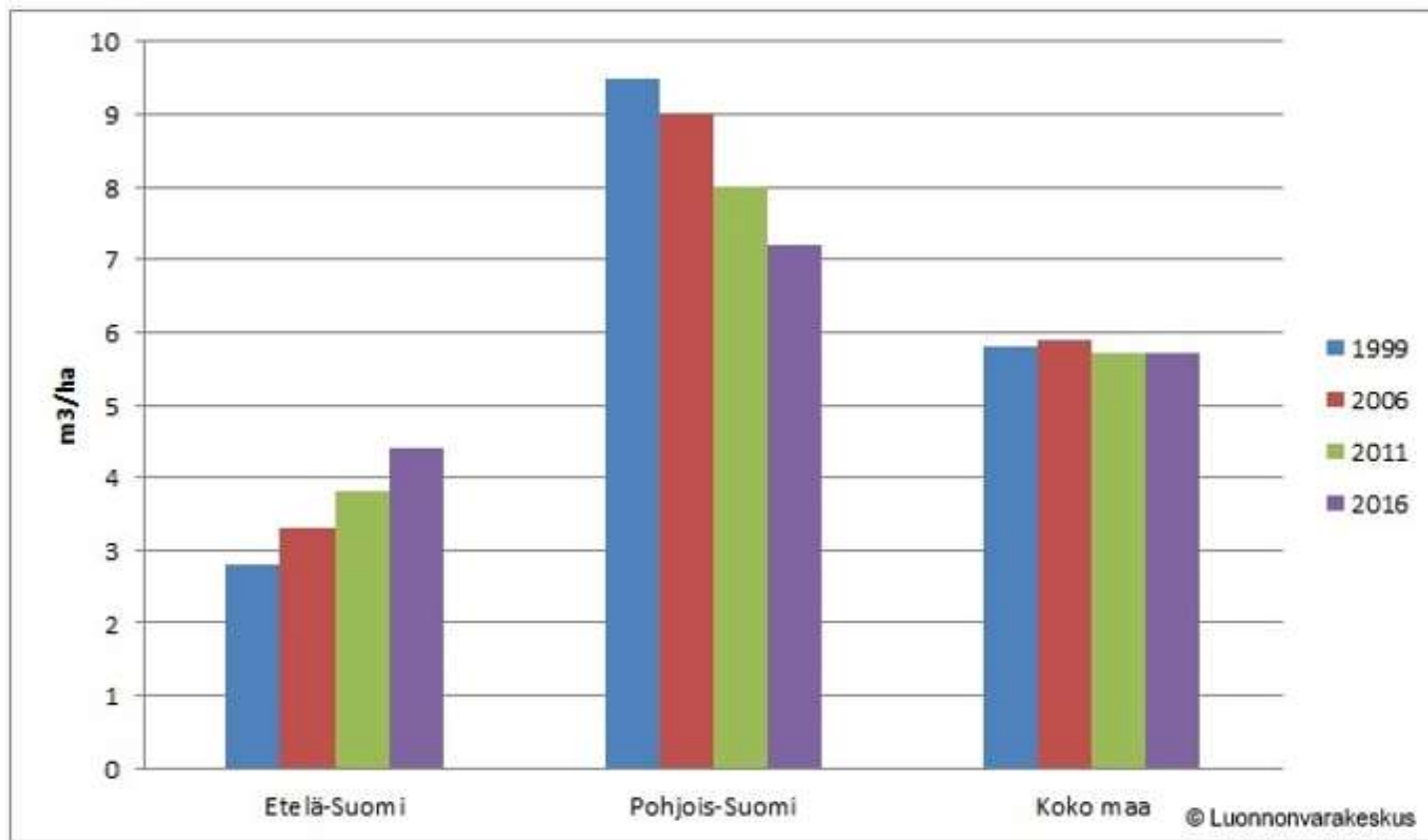
1000 ha	Metsämaa	Metsä- ja kitumaa, yhteensä
KOKO MAA	1553,1	2737,2
ETELÄ-SUOMI	454,7	549,1
POHJOIS-SUOMI	1098,3	2188,1

	Metsämaa	Metsä- ja kitumaa, yhteensä
KOKO MAA	7,7	12
ETELÄ-SUOMI	4,1	4,8
POHJOIS-SUOMI	12	19,4

lähde: stat.luke.fi

Monimuotoisuuden kehitys mittareiden perusteella: kuolleen puun määrä

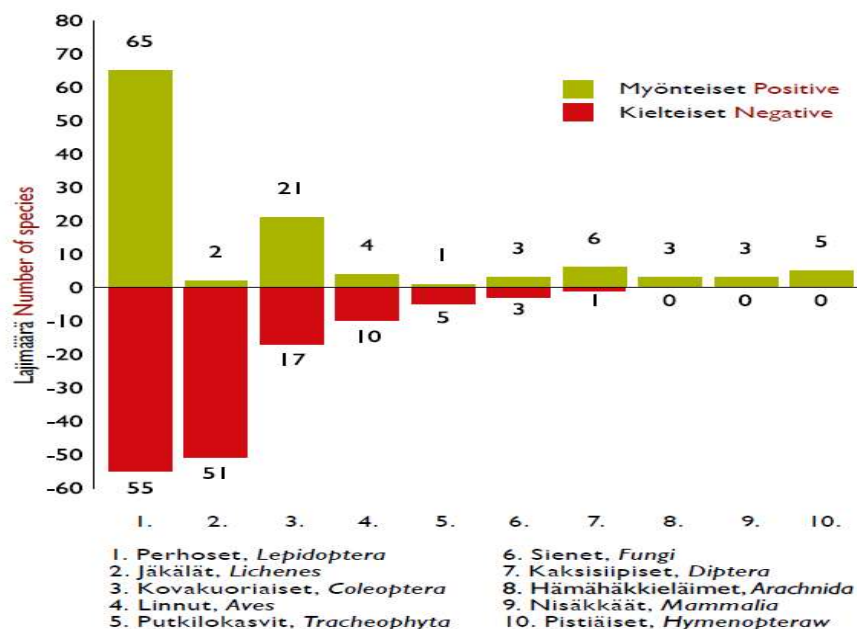

Momimuotoisuuden kehitys mittareiden perusteella: vanhimpien ikäluokkien osuus

Ikäluokka	Pinta-alaosuus metsämaasta 1951-53	Pinta-alaosuus metsämaasta 2014-2017
81-100	13,79 %	11,50 %
101-120	8,68 %	5,73 %
121-140	6,16 %	2,74 %
141+	14,10 %	6,86 %

Monimuotoisuuden kehitys mittareiden perusteella: Lajien uhanalaisuuden kehitys 2010 - 2019

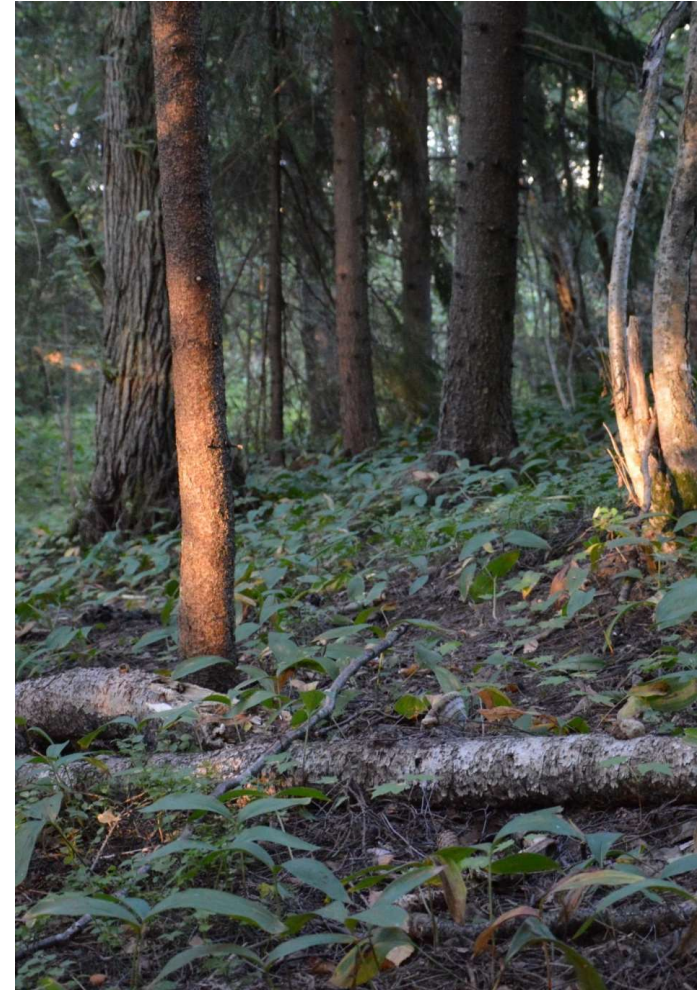
	Myönteinen	Kielteinen
Metsälajit	113	142
Kaikki lajit	261	463

Monimuotoisuuden kehitys mittareiden perusteella: Luontotyyppien uhanalaisuus 2018

- Arvion mukaan kaikki kangasmetsien luontotyytit luokiteltiin joko uhanalaisiksi tai silmälläpidettäviksi.
- Raportissa todetaan, että talousmetsien ja suojelualueiden luonnonhoidolla ja ennallistamisella voidaan parantaa etenkin lehtojen, jalopuumetsien ja harjumetsien valorinteiden tilaa.

Metsien monimuotoisuuden turvaamisen keskeiset kohteet

- Lehdot
- Paahdeympäristöt
- Kuolleet ja vanhat puut
- Vanha metsä
- Vaihteleva puuston rakenne aluetasolla
- Vesiekosysteemit, rannat ja puronvarret

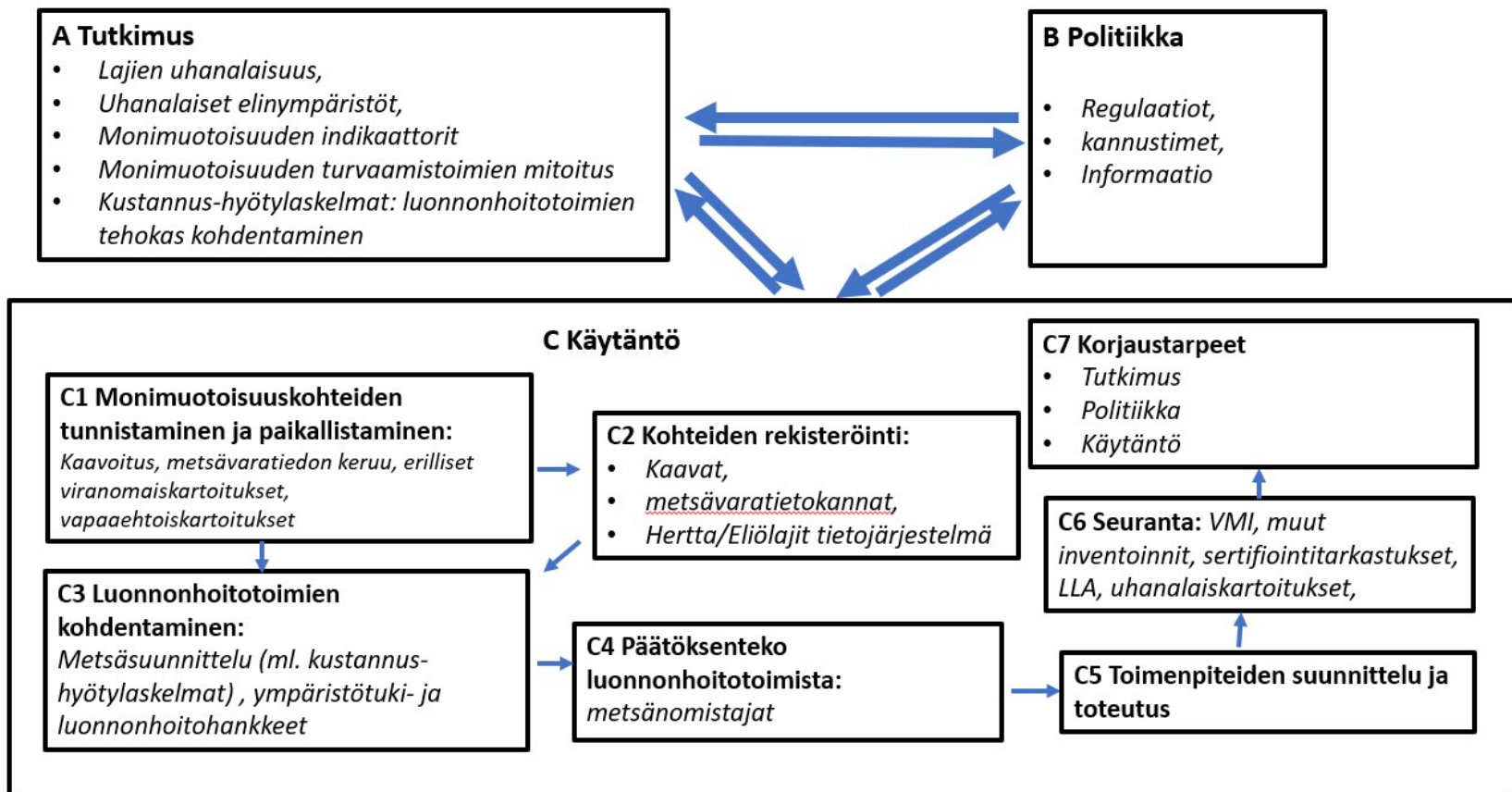

Monimuotoisuuden edistämisen prosessit

Monimuotoisuuden turvaaminen talousmetsissä – toimintaketju

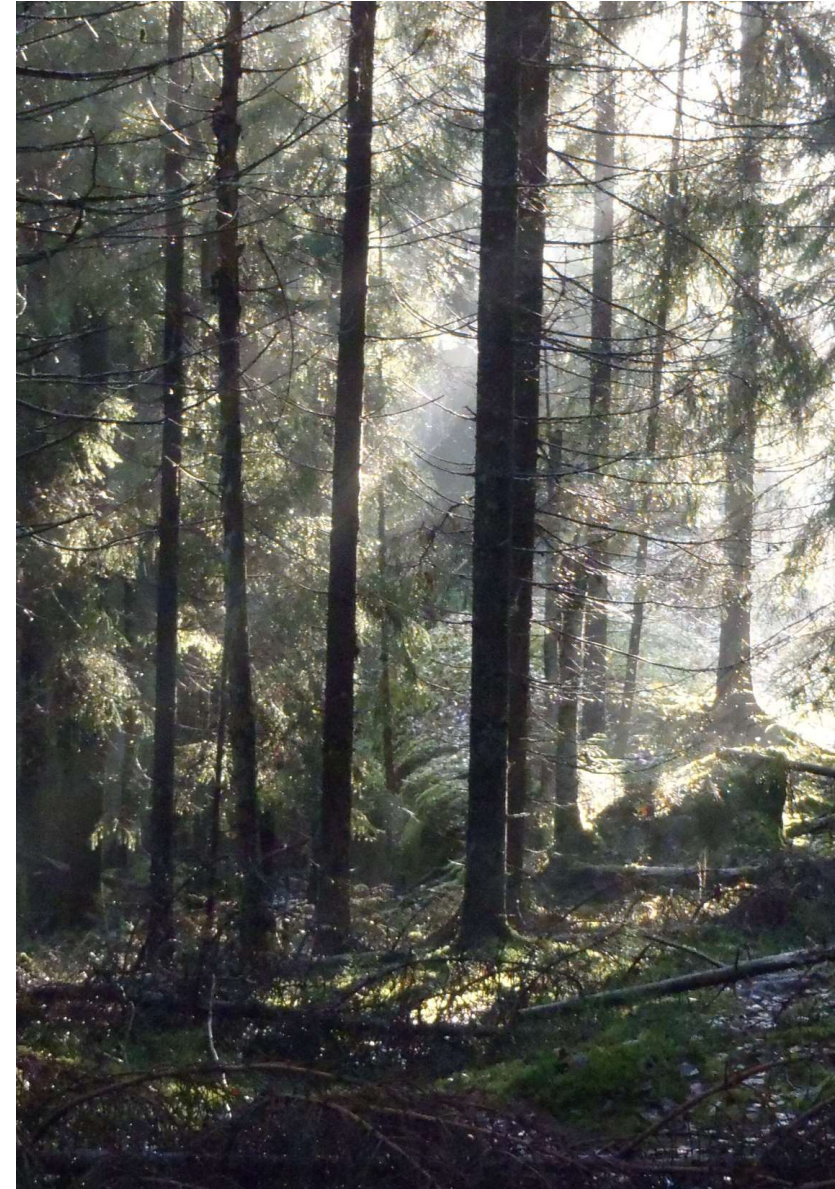
4.1.2018

Prosessien pullonkaulat -> toiminnan sujuvoittaminen

- Asenteet ja tiedon puutteet
- Kohteiden tunnistaminen maastotyön vähentyessä
- Tiedon saatavuus ja tiedon laatu
- Monimuotoisuusindikaattorit, erityisesti alue- ja maisematasolla.

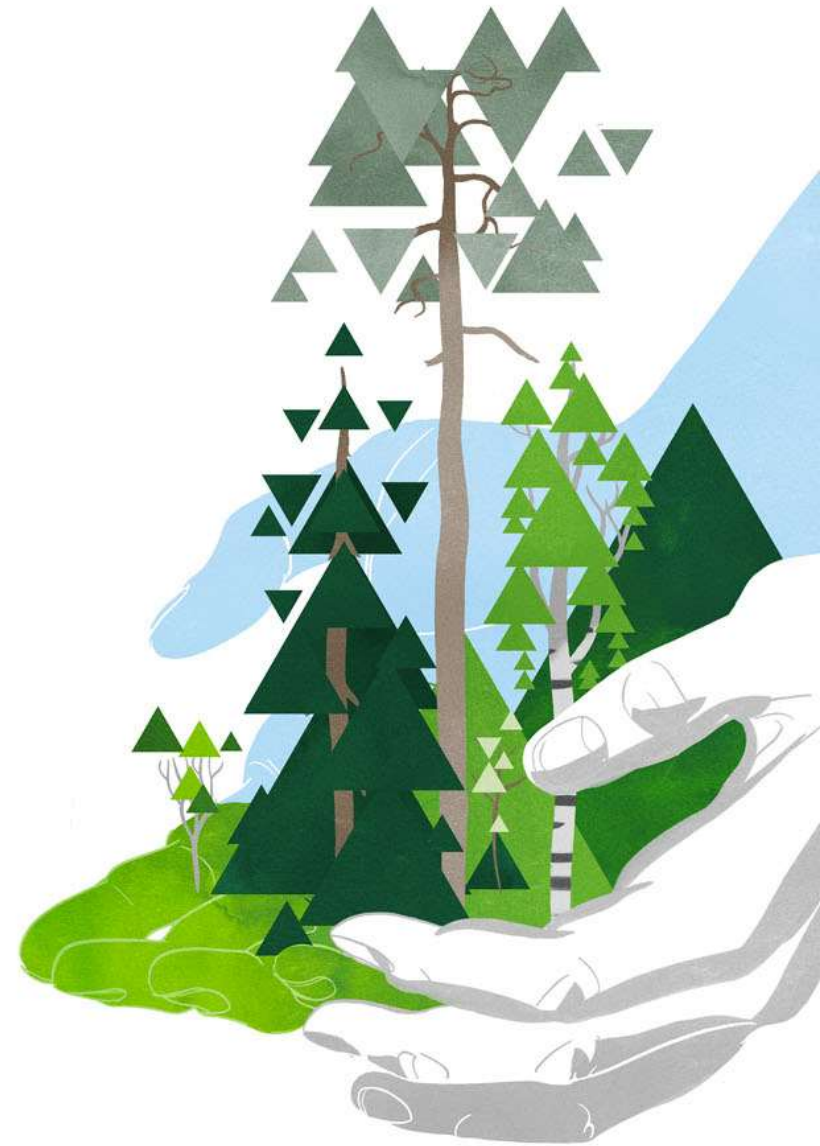

Suosituksen laadinnan periaatteet

Metsäpolitiikkafoorumin politiikka- ja tutkimussuosituksia muotoiltaessa otettiin huomioon monimuotoisuuden edistämiseksi tehty työ sekä menossa olevat kehityshankkeet.

Suosituksissa on nostettu esille teemoja, joilla nykytilanteessa olisi vaikuttavuutta ja jotka olisivat toteuttamiskelpoisia.

Politiikan keinot

Politiikan pääinstrumentteja ovat sääntely, informaatio-ohjaus, taloudelliset kannustimet sekä näitä tukevien instituutioiden toiminta.

Politiikan vaikuttavuus syntyy keinojen yhdistelmästä. Keinovalikoimaa on katsottava kokonaisvaltaisesti – ristiriidat tunnistettava.

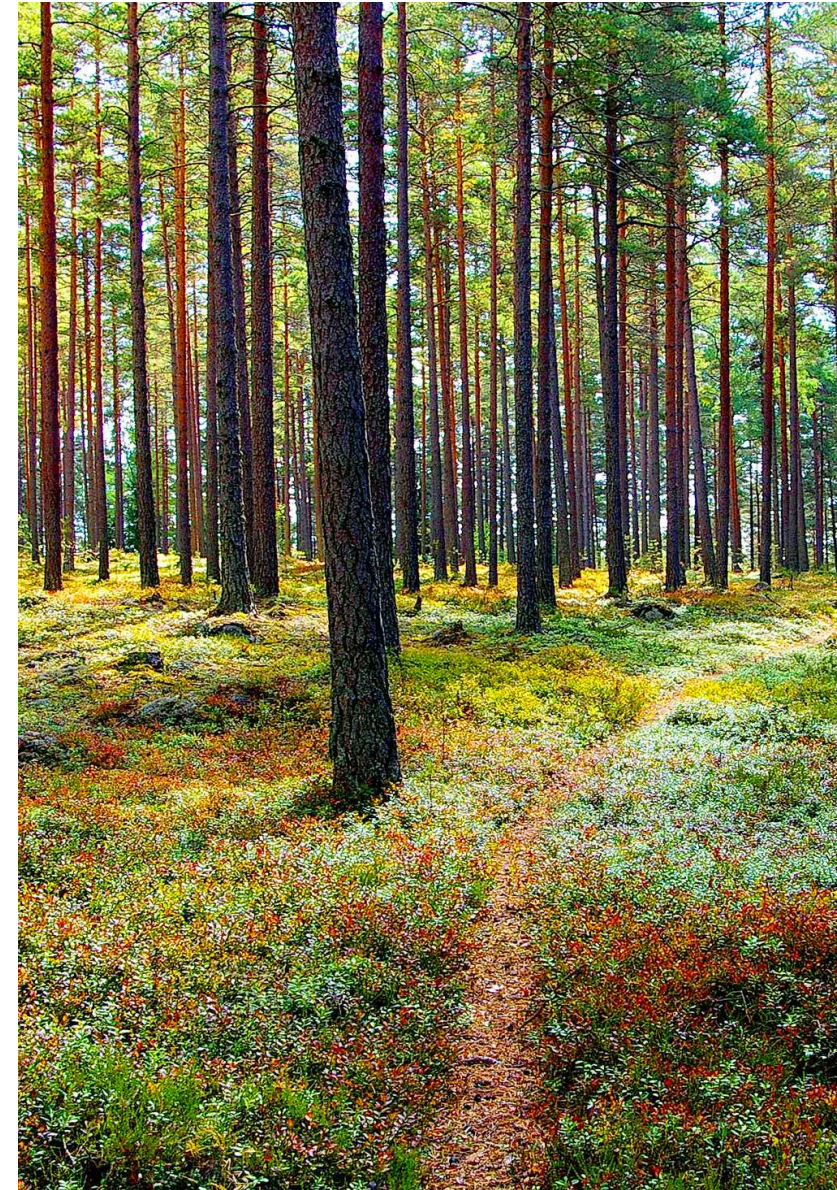
Monimuotoisuuden turvaamisen elementit ja periaatteet

Monimuotoisuuden turvaamisen toimintaketjussa olennaisia elementtejä ovat

- maastotietojen laatu,
- tietojen saattaminen kaikkien toimijoiden käyttöön
- metsänomistajan päätöstukijärjestelmien kehittäminen sekä
- seurantamenetelmien rakentaminen.

Toiminnan tehostamisessa avaimena on digitalisointi:

- kaukokartoitus,
- digitaalinen tiedonkeruu ja -välitys sekä
- simulointimallien ja tekoälyalgoritmien yhdistäminen paikalliseen tietoihin.

DIGITALISAATIO

a. Maisema- ja aluetason monimuotoisuuden edistäminen

Kustannustehokkaat kartoitusmenetelmät ja monimuotoisuuden mittarit ovat edellytyksiä maisematasoisen monimuotoisuuden edistymisen seurannassa (kytkeytyvyys).

b. Luonnonhoitotoimien priorisointi kustannustehokkaasti

Ensi sijassa toimenpiteitä kohteissa, joissa hyöty on suurin (esim. lehdot).

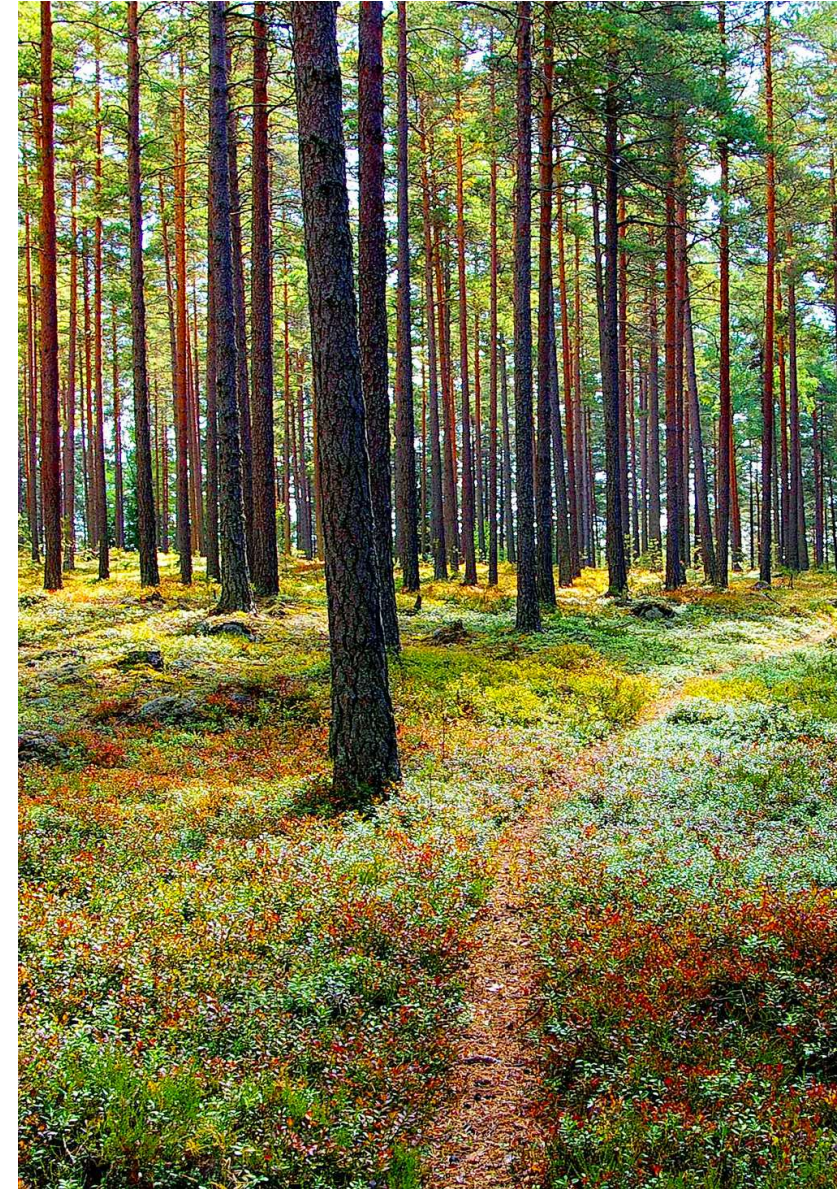
DIGITALISAATIO:

c. Monimuotoisuuskohteiden tunnistaminen ja niiden hoitotarpeen tiedostaminen

On varmistettava, että tieto monimuotoisuuden kannalta tärkeistä kohteista sekä uhanalaisten lajien esiintymispaikoista on kaikkien toimijoiden saatavilla ja että toimijoilla on valmius ja tahto huolehtia kohteiden oikeasta käsittelystä.

d. Tutkimustulosten tie käytäntöön nopeammaksi

Asiantuntijajaneelit päivittävät luonnonhoidon suositukset aika ajoin viimeisimmän tutkimustiedon perusteella (tutkimusnäyttöön perustuva luonnonhoito)

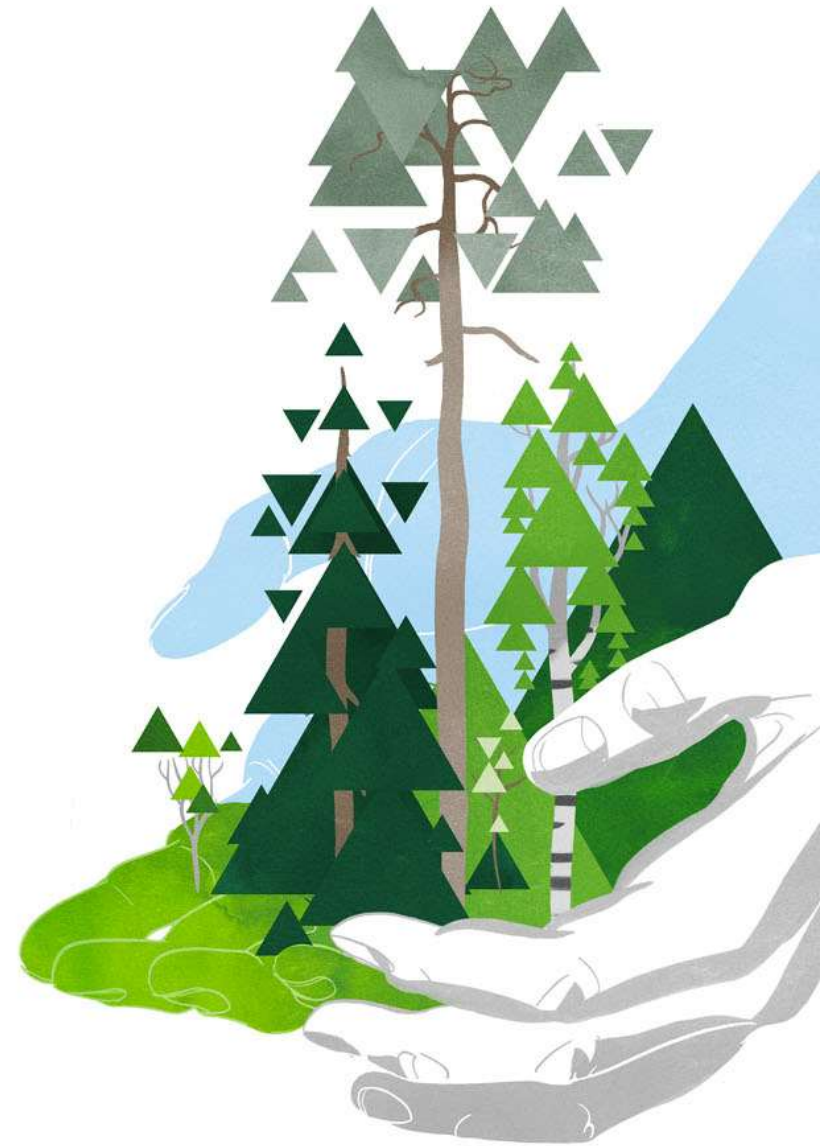

TAPIO

Politiikan keinojen vaikuttavuuden tutkimus

Tarvitaan tutkimusta sellaisen kokonaisuuden luomiseksi, missä metsänomistajat ovat valmiita edistämään monimuotoisuutta talousmetsissä.
(metsä-, ympäristö-, energia-, ilmasto ym. politiikat)

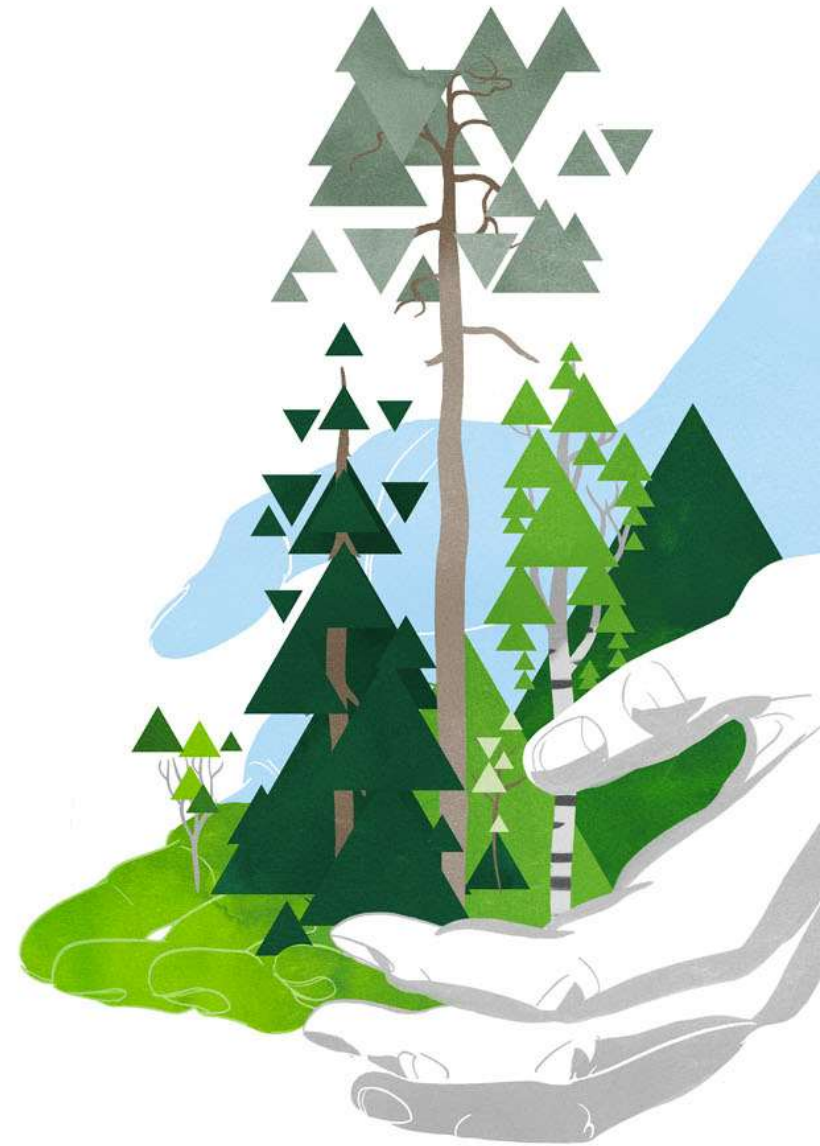

Metsänkäsittelyn vaikutukset metsien monimuotoisuuteen

Monimuotoisuuden edistämiseksi käytännön tasolla on kehitettävä työkaluja metsäsuunnittelun perinteisten menetelmien laajentamiseksi muuhun kuin puuntuotantoon.

(mm. empiiriseen aineistoon perustuvat kasvumallit jatkuvalle kasvatukselle)

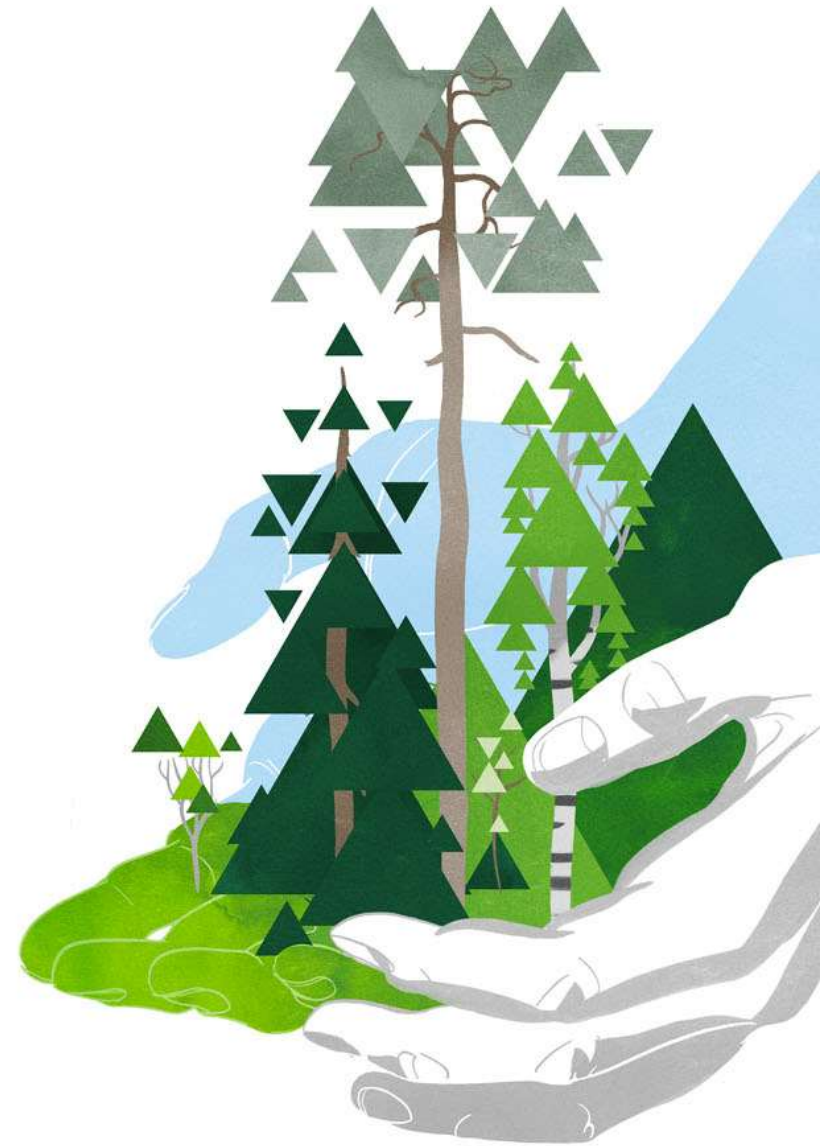

TAPIO

Monimuotoisuuskohhteiden tunnistaminen ja seuranta

Monimuotoisuuden mittaristo monipuolisemmaksi (eri mittakaavat)

Tutkimuksessa tulisi selvittää, mm. mitä monimuotoisuuden indikaattoreita olisi mahdollista arvioida kaukokartoituksella riittävän luotettavasti

Kiitos!

Henry Schneider

Metsätietoasiantuntija

henry.schneider@tapio.fi

Risto Päivinen

Senior Advisor

risto.paivinen@tapio.fi

